

Міністерство освіти і науки України

Інститут спеціальної педагогіки НАПН України

**ПРОГРАМА З КОРЕКЦІЙНО-РОЗВИТКОВОЇ РОБОТИ
«АЗБУКА ТВОРЧОСТІ»
ДЛЯ 1-4 КЛАСІВ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ
ДЛЯ ДІТЕЙ З ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИМИ ПОРУШЕННЯМИ**

Автори: Чеботарьова О.В., канд.пед.наук, завідувач відділу освіти дітей з порушеннями інтелектуального розвитку Інституту спеціальної педагогіки НАПН України

Брусенська І. М., вчитель-методист, вчитель трудового навчання СНВК «Мрія» м. Києва

Київ - 2018

Пояснювальна записка

«**Азбука творчості**» – корекційно-розвивальна програма, спрямована насамперед на розвиток пізнавального, психоемоційного та особистісного розвитку дітей з інтелектуальними порушеннями за допомогою художньої творчості. Програма, якою передбачено проведення комплексу корекційно-розвивальних занять, сприяє естетичному розвитку молодших школярів з порушеннями інтелекту, формуванню навичок спілкування, удосконаленню психомоторного розвитку за допомогою образотворчих, рухових та звукових засобів, створює підґрунтя для повноцінного розвитку молодших школярів та пристосування до навколишнього середовища. Запропонована програма сприяє розкриттю внутрішніх сил учня, збагаченню сенсорного та рухового розвитку, підвищенню їхньої самооцінки, розвитку пізнавальної активності школярів з інтелектуальними порушеннями, подальшого розвитку компенсаторних можливостей дітей.

Заняття доцільно використовувати в комплексі психолого-медико-педагогічної реабілітації дітей з порушеннями інтелектуального розвитку. Заняття можуть проводитись вчителем-дефектологом, вчителем трудового навчання, арт-педагогом.

Педагог зобов'язаний:

- усвідомлювати і пам'ятати про труднощі учнів в реалізації завдань;
- встановлювати напрями і завдання роботи під час проведення занять;
- підібрати ті техніки роботи, які конкретний учень зможе виконати та отримати результат;
- встановлювати з учнем доброзичливий контакт;
- регламентувати роботу учня, що дає змогу підвищити зосередження уваги.

Зміст програми визначається за такими змістовими лініями:

- **об'ємні вироби з пластиліну;**
- **паперові фантазії;**
- **робота з нитками;**
- **виготовлення пап'є-маше.**

Навчальна програма має вигляд таблиці, що містить три основні колонки – зміст навчального матеріалу, орієнтовні показники розвитку (очікувані результати) та спрямованість корекційно-розвивальної роботи. Зміст навчального матеріалу представлений за розділами, що містять такі компоненти: *техніко-технологічні відомості, трудові операції, орієнтовний перелік об'єктів праці*.

Окремі елементи загальних тем навчальної програми (організація робочого місця на занятті, безпека життя користування інструментами та матеріалами, бережливе та економне ставлення до використання матеріалів, самообслуговування та ін.) є наскрізними.

При доборі об'єктів праці враховуються такі вимоги:

- ✓ відповідність віковим, індивідуальним та психофізичним особливостям учнів;
- ✓ значимість виробу, що виготовляється;
- ✓ можливість застосування виробу в побуті.

Програма розрахована на 70 годин, тобто 1 година (35хв) на тиждень.

Примітка:

Вчителю дозволяється:

- змінювати порядок розділів програми та поділ навчального часу залежно від регіональної специфіки та матеріально технічної бази школи;
- під час виконання практичних робіт використовувати елементи та матеріали з різних сучасних видів творчості; підбирати найбільш доступні для виконання практичні роботи.

1 клас (перший рік навчання)

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва теми	Кількість годин		
		Теоретичні заняття	Практичні заняття	Усього
	Вступ. Об'ємні вироби з пластиліну	1		1
1	Модуль 1. Осінній кошик		7	7
2	Модуль 2. Зимові персонажі		8	8
3	Модуль 3. Композиції до казок		11	11
4	Модуль 4. Сюжетне ліплення		8	8
	Разом	1	34	35

Навчальний матеріал

№ з/п	Кількість годин	Зміст навчального матеріалу	Орієнтовні показники розвитку учня	Спрямованність корекційно-розвивальної роботи
	1	Вступ Мета та зміст роботи занять з «Об'ємного ліплення». Ознайомлення з необхідними для роботи матеріалами, інструментами та пристосуваннями. Організація робочого місця і правила догляду за ним.	Учень: - має уявлення про мету та зміст роботи занять з «Об'ємного ліплення»; - знає які матеріали, інструменти та пристосуваннями потрібні для роботи;	Формування інтересу до виконання дій з пластиліном. Формування діяльності на основі вміння організовувати робоче місце. Розвиток саморегуляції, виховання позитивних рис особистості: засвоєння й виконання вимог до чистоти і порядку на робочому місці, виконання правил догляду

		Правила безпечної праці на робочому місці. Санітарно-гігієнічні вимоги. Практична робота. Ознайомлення з виробами, виготовленими учнями у попередні роки.	- <i>організовує</i> своє робоче місце та доглядає за ним; - <i>дотримується</i> правил безпечної праці та санітарно-гігієнічних вимог.	за робочим місцем під час заняття, виховання акуратності, організованості.
1	7	Модуль 1. Осінній кошик		
		Осінній кошик <u>1. Техніко-технологічні відомості</u> Властивості пластиліну. Кольори пластиліну Матеріали , інструменти їх призначення та властивості. Підготовка пластиліну - розминання (підігрівання). Вид ліплення – об'ємне. Послідовність дій під час виконання роботи. Організація робочого місця і правила догляду за ним. Правила безпечної праці на робочому місці. Санітарно-гігієнічні вимоги.	Учень: - <i>має</i> уявлення про призначення та роботу з пластиліном; - <i>знає і називає</i> матеріали , інструменти їх призначення та властивості; - <i>знає</i> про підготовку пластиліну та послідовність дій під час виконання роботи; - <i>організовує</i> своє робоче місце та доглядає за ним; - <i>дотримується</i> правил безпечної праці, санітарно-гігієнічних вимог.	Формування діяльності на основі вміння організовувати робоче місце. Розвиток пам'яті на основі запам'ятовування послідовності дії. Збагачення словникового запасу назвами, що позначають послідовність дій під час виконання роботи.
		<u>2) Трудові операції</u> Ділення пластиліну на частини. Підготовка пластиліну до роботи. Розкочування, скочування, притискування та примазування деталей до основи з пластиліну. Оздоблення кольоровим пластиліном.	- <i>виконує</i> трудові операції (ділення пластиліну на частини, розкочування, скочування, притискування та примазування) за наслідуванням і допомогою вчителя;	Формування діяльності на основі розвитку дрібної моторики в процесі виконання трудових дій . Розвиток умінь виконувати трудові операції за наочною опорою. Розвиток мислення на основі збагачення словника назвами, що позначають дії.

		<u>3)Об'єкти виготовлення</u> Кошик, груша,яблуко, осінній лист, буряк, морква, слива, виноград .	- <i>ліпить</i> за зразком та з допомогою вчителя.	Формування діяльності, сприймання та мислення на основі розвитку вміння аналізувати зразок виробу. Виховання особистісної якості охайності в роботі.
2	8	Модуль 2. Зимові персонажі		
		<u>Техніка «Фреска»</u> <u>1.Техніко-технологічні відомості</u> Повторення про властивості пластиліну. Матеріали , інструменти їх призначення та властивості. Підготовка пластиліну - розминання (підігрівання). Вид ліплення – об'ємне. Послідовність дій під час виконання роботи. Організація робочого місця і правила догляду за ним. Правила безпечної праці на робочому місці. Санітарно-гігієнічні вимоги.	Учень: - <i>має</i> уявлення про об'ємне ліплення; - <i>має</i> уявлення про матеріали , інструменти їх призначення та властивості; - <i>має</i> уявлення про послідовність дій під час виконання роботи; - <i>організовує</i> своє робоче місце та доглядає за ним; - <i>дотримується</i> правил безпечної праці, санітарно-гігієнічних вимог.	Формування діяльності на основі вміння організовувати робоче місце. Збагачення словникового запасу назвами, що позначають послідовність дій під час виконання роботи. Формування особистісних якостей (організованість та охайність).
		<u>2) Трудові операції</u> Ділення пластиліну на частини. Підготовка пластиліну до роботи. Розкочування,скочування, притискування та примазування деталей до основи з пластиліну. Оздоблення кольоровим пластиліном.	- <i>виконує</i> трудові операції за наслідуванням і допомогою вчителя;	Формування діяльності на основі розвитку дрібної моторики в процесі виконання трудових дій . Розвиток умінь виконувати трудові операції за наочною опорою.
		<u>3)Об'єкти виготовлення</u> Пінгвін, снігова баба, снігуронька, ялинка, Дід Мороз.	- <i>ліпить</i> за зразком та з допомогою вчителя.	Формування діяльності, сприймання та мислення на основі розвитку вміння аналізувати зразок виробу.
3	11	Модуль 3. Композиції до казок		
		Композиції до казок	Учень:	

		<u>1) Техніко-технологічні відомості</u> Повторення про властивості пластиліну. Матеріали , інструменти їх призначення та властивості. Підготовка пластиліну - розминання (підігрівання). Вид ліплення – об'ємне. Послідовність дій під час виконання роботи. Організація робочого місця і правила догляду за ним. Правила безпечної праці на робочому місці. Санітарно-гігієнічні вимоги.	- <i>має</i> уявлення про об'ємне ліплення; - <i>має</i> уявлення про матеріали , інструменти їх призначення та властивості; - <i>має</i> уявлення про послідовність дій під час виконання роботи; - <i>організовує</i> своє робоче місце та доглядає за ним; - <i>дотримується</i> правил безпечної праці, санітарно-гігієнічних вимог.	Формування діяльності на основі вміння організовувати робоче місце. Розвиток пам'яті на основі запам'ятовування послідовності дії. Збагачення словникового запасу назвами, що позначають послідовність дій під час виконання роботи. Формування особистісних якостей (організованість та охайність).
		<u>2) Трудові операції</u> Підбір казки. Визначення з персонажами. Ділення пластиліну на частини. Підготовка пластиліну до роботи. Розкочування, скочування, притискування та примазування деталей до основи з пластиліну. Оздоблення кольоровим пластиліном.	- <i>виконує</i> трудові операції за наслідуванням і допомогою вчителя;	Формування діяльності на основі розвитку дрібної моторики в процесі виконання трудових дій . Розвиток умінь виконувати трудові операції за наочною опорою. Розвиток мислення на основі збагачення словника назвами, що позначають дії
		<u>3) Об'єкти виготовлення</u> Композиції до казок «Колобок», «Ріпка», «Лисичка та журавель», «Рукавичка».	- <i>виготовляє</i> композиції до казок за зразком та допомогою вчителя.	Формування діяльності, сприймання та мислення на основі розвитку вміння аналізувати зразок виробу .
4	8	Модуль 4. Сюжетне ліплення		

		Сюжетне ліплення <u>1) Техніко-технологічні відомості</u> Повторення про властивості пластиліну. Матеріали , інструменти їх призначення та властивості. Підготовка пластиліну - розминання (підігрівання). Вид ліплення – об'ємне. Послідовність дій під час виконання роботи. Організація робочого місця і правила догляду за ним. Правила безпечної праці на робочому місці. Санітарно-гігієнічні вимоги.	Учень: - має уявлення про об'ємне ліплення; - має уявлення про матеріали , інструменти їх призначення та властивості; - має уявлення про послідовність дій під час виконання роботи; - організовує своє робоче місце та доглядає за ним; - дотримується правил безпечної праці, санітарно-гігієнічних вимог.	Формування діяльності на основі вміння організовувати робоче місце. Розвиток пам'яті на основі запам'ятовування послідовності дії. Збагачення словникового запасу назвами, що позначають послідовність дій під час виконання роботи. Формування особистісних якостей (організованість та охайність).
		<u>2)Трудові операції</u> Підбір сюжету. Визначення з деталями. Ділення пластиліну на частини. Підготовка пластиліну до роботи. Розкочування,скочування, притискування та примазування деталей до основи з пластиліну. Оздоблення кольоровим пластиліном.	- виконує трудові операції за наслідуванням і допомогою вчителя;	Формування діяльності на основі розвитку дрібної моторики в процесі виконання трудових дій . Розвиток умінь виконувати трудові операції за наочною опорою. Розвиток мислення на основі збагачення словника назвами, що позначають дії
		<u>3) Об'єкти виготовлення</u> Сюжетні композиції «Зоопарк», «Птахоферма», «Аеродром».	- виготовляє сюжетні композиції за зразком та за допомогою вчителя.	Формування діяльності, сприймання та мислення на основі розвитку вміння аналізувати зразок виробу.

Орієнтовні навчальні досягнення учнів на кінець навчального року:

- розуміти інструкцію щодо дотримання послідовності виготовлення виробу;
- орієнтуватися на основі для роботи;

- виготовляти вироби з допомогою вчителя;
- мати навички самообслуговування.

2 клас (другий рік навчання)
ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва теми	Кількість годин		
		Теоретичні заняття	Практичні заняття	Усього
	Вступ. Торцювання	1		1
1	Модуль 1. Контурне торцювання на площині		7	7
2	Модуль 2. Суцільне торцювання на площині		8	8
3	Модуль 3. Об'ємне торцювання		11	11
4	Модуль 4. Мозаїчне торцювання		8	8
	Разом	1	34	35

Навчальний матеріал

№ з/п	Кількість годин	Зміст навчального матеріалу	Орієнтовні показники розвитку учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи
	1	<u>Вступ</u> Мета та зміст роботи занять з гофрованим папером. Ознайомлення з необхідними для роботи матеріалами, інструментами та пристосуваннями.	Учень: - <i>має</i> уявлення про мету та зміст роботи занять з гофрованим папером;	Розвиток просторової орієнтації на робочому місці. Розвиток мовлення під час використання назв матеріалів,

		Організація робочого місця і правила догляду за ним. Правила безпечної праці на робочому місці. Санітарно-гігієнічні вимоги. Практична робота. Ознайомлення з виробами, виготовленими учнями у попередні роки.	- <i>знає</i> які матеріали, інструменти та пристосуваннями потрібні для роботи; - <i>організовує</i> своє робоче місце та доглядає за ним; - <i>дотримується</i> правил безпечної праці та санітарно-гігієнічних вимог.	інструментів та пристосувань під час занять. Розвиток саморегуляції, виховання позитивних рис особистості: засвоєння й виконання вимог до чистоти і порядку на робочому місці, виконання правил догляду за робочим місцем під час заняття, виховання акуратності, організованості.
1	7	Модуль 1. Контурне торцювання на площині		
		<u>Контурне торцювання на площині</u> <u>1) Техніко-технологічні відомості</u> Призначення і застосування гофрованого паперу. Матеріали, інструменти їх призначення та властивості. Послідовність дій під час виконання роботи. Організація робочого місця і правила догляду за ним. Правила безпечної праці на робочому місці. Санітарно-гігієнічні вимоги.	Учень: - <i>має</i> уявлення про призначення та застосування гофрованого паперу; - <i>знає і називає</i> матеріали, інструменти їх призначення та властивості; - <i>знає</i> про послідовність дій під час виконання роботи; - <i>організовує</i> своє робоче місце та доглядає за ним; - <i>дотримується</i> правил безпечної праці, санітарно-гігієнічних вимог.	Формування діяльності на основі вміння організовувати робоче місце. Розвиток пам'яті на основі запам'ятовування послідовності дій. Збагачення словникового запасу назвами, що позначають послідовність дій під час виконання роботи.
		<u>2) Трудові операції</u> Малювання на папері будь-якого візерунка. Різання гофрованого паперу ножицями на квадрати. Нанесення клею на контур малюнка. Виготовлення «торцівок».	- <i>виконує</i> трудові операції за наслідуванням і допомогою вчителя (малювання, різання, нанесення, виготовлення, наклеювання).	Формування діяльності на основі розвитку дрібної моторики в процесі виконання трудових дій.

		Наклеювання «торцівок» на контур візерунка.		Розвиток умінь виконувати трудові операції за наочною опорою. Розвиток мислення на основі збагачення словника назвами, що позначають дії
		<u>3)Об'єкти виготовлення</u> Панно: «Осіньне дерево», «Акваріум», «Квітка», «Дельфіни».	- <i>виготовляє</i> торцювання по контуру малюнка за зразком та допомогою вчителя.	Формування діяльності, сприймання та мислення на основі розвитку вміння аналізувати зразок виробу. Виховання особистісної якості охайності в роботі.
2	8	Модуль 2. Суцільне торцювання на площині		
		Суцільне торцювання на площині <u>1) Техніко-технологічні відомості</u> Призначення і застосування гофрованого паперу. Матеріали, інструменти їх призначення та властивості. Послідовність дій під час виконання роботи. Організація робочого місця і правила догляду за ним. Правила безпечної праці на робочому місці. Санітарно-гігієнічні вимоги.	Учень: - <i>має</i> уявлення про суцільне торцювання на площині; - <i>має</i> уявлення про матеріали, інструменти їх призначення та властивості; - <i>має</i> уявлення про послідовність дій під час виконання роботи; - <i>організовує</i> своє робоче місце та доглядає за ним; - <i>дотримується</i> правил безпечної праці, санітарно-гігієнічних вимог.	Формування діяльності на основі вміння організовувати робоче місце; Розвиток пам'яті на основі запам'ятовування послідовності дії. Збагачення словникового запасу назвами, що позначають послідовність дій під час виконання роботи. Формування особистісних якостей (організованість та охайність).
		<u>2) Трудові операції</u> Малювання на папері будь-якого візерунка. Різання гофрованого паперу ножицями на квадрати. Нанесення клею на малюнок. Виготовлення «торцівок». Наклеювання «торцівок» на малюнок.	- <i>виконує</i> трудові операції за наслідуванням і допомогою вчителя;	Формування діяльності на основі розвитку дрібної моторики в процесі виконання трудових дій . Розвиток умінь виконувати трудові операції за наочною опорою.

				Розвиток мислення на основі збагачення словника назвами, що позначають дії
		<u>3)Об'єкти виготовлення</u> Картини: «Сніжинка», «Ялинка», «Тварини», «Пейзаж».	- <i>виготовляє</i> різні картини за зразком та допомогою вчителя.	Формування діяльності, сприймання та мислення на основі розвитку вміння аналізувати зразок виробу.
3	11	Модуль 3. Об'ємне торцювання		
		Об'ємне торцювання <u>1) Техніко-технологічні відомості</u> Відомості про пластилін. Матеріали, інструменти їх призначення та властивості. Послідовність дій під час виконання роботи. Організація робочого місця і правила догляду за ним. Правила безпечної праці на робочому місці. Санітарно-гігієнічні вимоги.	Учень: - <i>має</i> уявлення про конструювання з пластиліну; - <i>має</i> уявлення про матеріали, інструменти їх призначення та властивості; - <i>має</i> уявлення про послідовність дій під час виконання роботи; - <i>організовує</i> своє робоче місце та доглядає за ним; - <i>дотримується</i> правил безпечної праці, санітарно-гігієнічних вимог.	Формування вміння організовувати робоче місце. Розвиток пам'яті на основі запам'ятовування послідовності дій. Збагачення словникового запасу назвами, що позначають послідовність дій під час виконання роботи. Формування особистісних якостей (організованість та охайність).
		<u>2) Трудові операції</u> Виліпити з пластиліну заготовки (горщик, кулю, квітку та інші заготовки обраної форми). Обмотати заготовку (горщик) джгутом, скрученим з смужки гофрованого паперу. Виліпити з пластиліну задуману форму: квітку, сердечко, крону дерева тощо. Закріпити задуману форму при допомозі зубочистки на горщику. Виготовити «торцівки».	- <i>виконує</i> трудові операції за наслідуванням і допомогою вчителя;	Формування діяльності на основі розвитку дрібної моторики в процесі виконання трудових дій . Розвиток умінь виконувати трудові операції за наочною опорою. Розвиток мислення на основі збагачення словника назвами, що позначають дії.

		Встромити «торцівки» в задуману форму горизонтально починаючи з низу.		
		<u>3)Об'єкти виготовлення</u> «Квітка у горщику», «Ялинка», «Топіарій».	- <i>виготовляє</i> об'ємне торцювання за зразком та допомогою вчителя.	Формування діяльності, сприймання та мислення на основі розвитку вміння аналізувати зразок виробу.
4	8	Модуль 4. Мозаїчне торцювання		
		Мозаїчне торцювання 1) Техніко-технологічні відомості Відомості про мозаїку, торцювання. Матеріали, інструменти їх призначення та властивості. Деталі мозаїки, їх кількість, розмір. Послідовність дій під час виконання роботи. Організація робочого місця і правила догляду за ним. Правила безпечної праці на робочому місці. Санітарно-гігієнічні вимоги.	Учень: - <i>має</i> уявлення про мозаїку; - <i>має</i> уявлення про матеріали, інструменти їх призначення та властивості; - <i>має</i> уявлення про послідовність дій під час виконання роботи; - <i>організовує</i> своє робоче місце та доглядає за ним; - <i>дотримується</i> правил безпечної праці, санітарно-гігієнічних вимог.	Формування діяльності на основі вміння організовувати робоче місце. Розвиток пам'яті на основі запам'ятовування послідовності дій. Збагачення словникового запасу назвами, що позначають послідовність дій під час виконання роботи. Формування особистісних якостей (організованість та охайність).
		2)Трудові операції Нанесення на папір малюнка. Розрізання паперу на частини за задумом. Різання гофрованого паперу ножицями на квадрати. Нанесення клею на малюнок. Виготовлення «торцівок». Наклеювання «торцівок» на малюнок. Склеювання (складання) розрізаних деталей.	- <i>виконує</i> трудові операції за наслідуванням і допомогою вчителя;	Формування діяльності на основі розвитку дрібної моторики в процесі виконання трудових дій. Розвиток умінь виконувати трудові операції за наочною опорою. Розвиток мислення на основі збагачення словника назвами, що позначають дії
		<u>3)Об'єкти виготовлення</u> Картини з мотивами квітів, тварин, пейзажу.	- <i>виготовляє</i> картини за зразком та допомогою вчителя.	Формування діяльності, сприймання та мислення на основі розвитку вміння аналізувати зразок виробу.

Орієнтовні навчальні досягнення учнів на кінець навчального року:

- орієнтуватися на основі для роботи;

- використовувати у роботі різні види матеріалів;
- користуватись навчальним приладдям;
- виготовляти вироби з допомогою вчителя;
- мати навички самообслуговування.

3 клас (третій рік навчання)
ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва теми	Кількість годин		
		Теоретичні заняття	Практичні заняття	Усього
	Вступ. Текстильні матеріали	1		1
1	Модуль 1. Аплікація з ниток		7	7
2	Модуль 2. Аплікація з тканини		8	8
3	Модуль 3. Аплікація з ватних дисків		11	11
4	Модуль 4. Аплікація з фетру		8	8
	Разом	1	34	35

Навчальний матеріал

№ з/п	Кількі сть годин	Зміст навчального матеріалу	Орієнтовні показники розвитку учня	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи
----------	------------------------	-----------------------------	------------------------------------	---

	1	Вступ Мета та зміст роботи занять з текстильним матеріалом. Ознайомлення з необхідними для роботи матеріалами, інструментами та пристосуваннями. Організація робочого місця і правила догляду за ним. Правила безпечної праці на робочому місці. Санітарно-гігієнічні вимоги. Практична робота. Ознайомлення з виробами, виготовленими учнями у попередні роки.	Учень: - має уявлення про мету та зміст роботи занять з текстильним матеріалом; - <i>знає</i> які матеріали, інструменти та пристосуваннями потрібні для роботи; - <i>організовує</i> своє робоче місце та доглядає за ним; - <i>дотримується</i> правил безпечної праці та санітарно-гігієнічних вимог.	Розвиток просторової орієнтації на робочому місці. Розвиток мовлення під час використання назв матеріалів, інструментів та пристосувань під час занять. Розвиток саморегуляції, виховання позитивних рис особистості: засвоєння й виконання вимог до чистоти і порядку на робочому місці, виконання правил догляду за робочим місцем під час заняття, виховання акуратності, організованості.
1	7	Модуль 1. Аплікація з ниток		
		Аплікація з ниток <u>1) Техніко-технологічні відомості</u> Види аплікацій. Призначення і застосування ниток. Види ниток. Матеріали, інструменти їх призначення та властивості. Послідовність дій під час виконання роботи. Організація робочого місця і правила догляду за ним. Правила безпечної праці на робочому місці. Санітарно-гігієнічні вимоги.	Учень: - має уявлення про види аплікацій; - має уявлення про призначення та застосування ниток; - <i>знає і називає</i> матеріали, інструменти їх призначення та властивості; - <i>знає</i> про послідовність дій під час виконання роботи; - <i>організовує</i> своє робоче місце та доглядає за ним; - <i>дотримується</i> правил безпечної праці, санітарно-гігієнічних вимог.	Формування вміння організовувати робоче місце; Розвиток пам'яті на основі запам'ятовування послідовності дії. Збагачення словникового запасу назвами, що позначають послідовність дій під час виконання роботи.

		<u>2) Трудові операції</u> Нанесення на папір малюнка. Різання ножицями ниток для в'язання. Нанесення клею на малюнок. Наклеювання нарізаних ниток на малюнок.	- виконує трудові операції за наслідуванням і допомогою вчителя;	Формування діяльності на основі розвитку дрібної моторики в процесі виконання трудових дій. Розвиток умінь виконувати трудові операції за наочною опорою. Розвиток мислення на основі збагачення словника назвами, що позначають дії
		<u>3) Об'єкти виготовлення</u> «Метелики», «Квіти», «Пейзаж», «Тварини».	- виготовляє аплікацію за зразком та допомогою вчителя.	Формування діяльності, сприймання та мислення на основі розвитку вміння аналізувати зразок виробу. Виховання особистісної якості охайності в роботі.
2	8	Модуль 2. Аплікація з тканини		
		<u>Аплікація з тканини</u> <u>1) Техніко-технологічні відомості</u> Початкові відомості про аплікацію з тканини. Матеріали, інструменти їх призначення та властивості. Послідовність дій під час виконання роботи. Організація робочого місця і правила догляду за ним. Правила безпечної праці на робочому місці. Санітарно-гігієнічні вимоги.	Учень: - має уявлення про аплікацію з тканини; - має уявлення про матеріали, інструменти їх призначення та властивості; - має уявлення про послідовність дій під час виконання роботи; - організовує своє робоче місце та доглядає за ним; - дотримується правил безпечної праці, санітарно-гігієнічних вимог.	Формування діяльності на основі вміння організовувати робоче місце; Розвиток пам'яті на основі запам'ятовування послідовності дій. Збагачення словникового запасу назвами, що позначають послідовність дій під час виконання роботи. Формування особистісних якостей (організованість та охайність).
		<u>2) Трудові операції</u> Нанесення малюнка на папір. Вирізування з тканини потрібні деталі. Наклеювання деталей на малюнок.	- виконує трудові операції за наслідуванням і допомогою вчителя;	Формування діяльності на основі розвитку дрібної моторики в процесі виконання трудових дій.

				Розвиток умінь виконувати трудові операції за наочною опорою. Розвиток мислення на основі збагачення словника назвами, що позначають дії
		3)Об'єкти виготовлення Панно: «Новорічна куля», «Ялинка», «Чобіток», «Тварини».	- <i>виготовляє</i> панно за зразком та допомогою вчителя.	Формування діяльності, сприймання та мислення на основі розвитку вміння аналізувати зразок виробу.
3	11	Модуль 3. Аплікація з ватних дисків		
		Аплікація з ватних дисків <u>1) Техніко-технологічні відомості</u> Ватні диски. Матеріали, інструменти їх призначення та властивості. Послідовність дій під час виконання роботи. Організація робочого місця і правила догляду за ним. Правила безпечної праці на робочому місці. Санітарно-гігієнічні вимоги.	Учень: - <i>має</i> уявлення про ватні диски; - <i>має</i> уявлення про аплікацію з ватних дисків; - <i>має</i> уявлення про матеріали, інструменти їх призначення та властивості; - <i>має</i> уявлення про послідовність дій під час виконання роботи; - <i>організовує</i> своє робоче місце та доглядає за ним; - <i>дотримується</i> правил безпечної праці, санітарно-гігієнічних вимог.	Формування діяльності на основі вміння організовувати робоче місце. Розвиток пам'яті на основі запам'ятовування послідовності дії. Збагачення словникового запасу назвами, що позначають послідовність дій під час виконання роботи. Формування особистісних якостей (організованість та охайність).
		<u>2) Трудові операції</u> Намалювати малюнок на папері (картоні). Наклеїти ватні диски на папір відповідно до малюнка. Розфарбувати ватні диски відповідно до задуму малюнка.	- <i>виконує</i> трудові операції за наслідуванням і допомогою вчителя;	Формування діяльності на основі розвитку дрібної моторики в процесі виконання трудових дій. Розвиток умінь виконувати трудові операції за наочною опорою. Розвиток мислення на основі збагачення словника назвами, що позначають дії

		<u>З)Об'єкти виготовлення</u> Композиційна аплікація: до свята, до 8 Березня, до Дня Народження.	- <i>виготовляє</i> композиційний аплікація за зразком та допомогою вчителя.	Формування діяльності, сприймання та мислення на основі розвитку вміння аналізувати зразок виробу.
4	8	Модуль 4. Аплікація з фетру		
		<u>Аплікація з фетру</u> <u>1) Техніко-технологічні відомості</u> Відомості про фетр. Матеріали, інструменти їх призначення та властивості. Частини аплікації, деталі, їх кількість, розмір. Послідовність дій під час виконання роботи. Організація робочого місця і правила догляду за ним. Правила безпечної праці на робочому місці. Санітарно-гігієнічні вимоги.	Учень: - <i>має</i> уявлення про фетр; - <i>має</i> уявлення про матеріали, інструменти їх призначення та властивості; - <i>має</i> уявлення про послідовність дій під час виконання роботи; - <i>організовує</i> своє робоче місце та доглядає за ним; - <i>дотримується</i> правил безпечної праці, санітарно-гігієнічних вимог.	Формування діяльності на основі вміння організовувати робоче місце. Розвиток пам'яті на основі запам'ятовування послідовності дій. Збагачення словникового запасу назвами, що позначають послідовність дій під час виконання роботи. Формування особистісних якостей (організованість та охайність).
		<u>2)Трудові операції</u> Підбирання малюнка. Нанесення малюнка на папір. Вирізування з фетру деталей малюнка. Наклеювання деталей. Оздоблення малюнка за бажанням.	- <i>виконує</i> трудові операції за наслідуванням і допомогою вчителя;	Формування діяльності на основі розвитку дрібної моторики в процесі виконання трудових дій . Розвиток умінь виконувати трудові операції за наочною опорою. Розвиток мислення на основі збагачення словника назвами, що позначають дії
		<u>З)Об'єкти виготовлення</u> Панно: їжак, квіти, вишеньки.	- <i>виготовляє</i> панно за зразком та допомогою вчителя.	Формування діяльності, сприймання та мислення на основі розвитку вміння аналізувати зразок виробу

Орієнтовні навчальні досягнення учнів на кінець навчального року:

- аналізувати зразок виробу;
- розуміти інструкцію щодо дотримання послідовності виготовлення виробу;
- орієнтуватися на основі для роботи;
- використовувати у роботі різні види матеріалів;
- користуватись навчальним приладдям;
- виготовляти вироби з допомогою вчителя;
- намагатись використовувати в мовлені технічну термінологію;
- мати навички самообслуговування.

4 клас (четвертий рік навчання)**ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин		
		Теоретичні заняття	Практичні заняття	Усього
	Вступ. Пап'є - маше	1		1
1	Модуль 1. Зовнішнє пап'є-маше		7	7
2	Модуль 2. Рельєфне пап'є-маше		8	8
3	Модуль 3. Внутрішнє пап'є-маше		11	11
4	Модуль 4. Об'ємне пап'є-маше		8	8
	Разом	1	34	35

Навчальний матеріал

№ з/п	Кількість годин	Зміст навчального матеріалу	Орієнтовні показники розвитку учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи
	1	Вступ Мета та зміст роботи занять з пап'є-маше. Ознайомлення з необхідними для роботи матеріалами, інструментами та пристосуваннями. Організація робочого місця і правила догляду за ним. Правила безпечної праці на робочому місці. Санітарно-гігієнічні вимоги. Практична робота. Ознайомлення з виробами, виготовленими учнями у попередні роки.	Учень: - має уявлення про мету та зміст роботи занять з пап'є-маше; - <i>знає</i> які матеріали, інструменти та пристосуваннями потрібні для роботи; - <i>організовує</i> своє робоче місце та доглядає за ним; - <i>дотримується</i> правил безпечної праці та санітарно-гігієнічних вимог.	Розвиток просторової орієнтації на робочому місці. Розвиток мовлення під час використання назв матеріалів, інструментів та пристосувань під час занять. Розвиток саморегуляції, виховання позитивних рис особистості: засвоєння й виконання вимог до чистоти і порядку на робочому місці, виконання правил догляду за робочим місцем під час заняття, виховання акуратності, організованості.
1	7	Модуль 1. Зовнішнє пап'є-маше		
		Зовнішнє пап'є-маше <u>1) Техніко-технологічні відомості</u> Відомості про техніку пап'є-маше. Матеріали, інструменти їх призначення та властивості. Послідовність дій під час виконання роботи. Організація робочого місця і правила догляду за ним. Правила безпечної праці на робочому місці. Санітарно-гігієнічні вимоги.	Учень: - має уявлення про техніку пап'є-маше; - <i>знає і називає</i> матеріали, інструменти їх призначення та властивості; - <i>знає</i> про послідовність дій під час виконання роботи; - <i>організовує</i> своє робоче місце та доглядає за ним; - <i>дотримується</i> правил безпечної праці, санітарно-гігієнічних вимог.	Формування діяльності на основі вміння організовувати робоче місце; Розвиток пам'яті на основі запам'ятовування послідовності дії. Збагачення словникового запасу назвами, що позначають послідовність дій під час виконання роботи.

		<u>2) Трудові операції</u> Підбір основи для роботи. Рвання паперу. Наклеювання нарваних частин паперу на основу. Розрізування основи пополам. Знімання пап'є-маше з основи. Склеювання основи. Ґрунтування роботи. Фарбування роботи.	- виконує трудові операції за наслідуванням і допомогою вчителя;	Формування діяльності на основі розвитку дрібної моторики в процесі виконання трудових дій. Розвиток умінь виконувати трудові операції за наочною опорою. Розвиток мислення на основі збагачення словника назвами, що позначають дії
		<u>3)Об'єкти виготовлення</u> Груша, овочі, іграшки	- виготовляє зовнішнє пап'є-маше за зразком та допомогою вчителя.	Формування діяльності, сприймання та мислення на основі розвитку вміння аналізувати зразок виробу. Виховання особистісної якості охайності в роботі.
2	8	Модуль 2. Рельєфне пап'є-маше		
		Рельєфне пап'є-маше <u>1) Техніко-технологічні відомості</u> Відомості про рельєфне пап'є-маше. Матеріали, інструменти їх призначення та властивості. Послідовність дій під час виконання роботи. Організація робочого місця і правила догляду за ним. Правила безпечної праці на робочому місці. Санітарно-гігієнічні вимоги.	Учень: - має уявлення про техніку рельєфне пап'є-маше; - має уявлення про матеріали, інструменти їх призначення та властивості; - має уявлення про послідовність дій під час виконання роботи; - організовує своє робоче місце та доглядає за ним; - дотримується правил безпечної праці, санітарно-гігієнічних вимог.	Формування діяльності на основі вміння організовувати робоче місце; Розвиток пам'яті на основі запам'ятовування послідовності дії. Збагачення словникового запасу назвами, що позначають послідовність дій під час виконання роботи. Формування особистісних якостей (організованість та охайність).
		<u>2) Трудові операції</u> Підбирання основи для роботи. Викладання пластилінових ковбасок по контуру малюнка.	- виконує трудові операції за наслідуванням і допомогою	

		Заповнення отриманої форми пластиліном, з урахуванням усіх особливостей форми. Змазування поверхні вазеліном. Рвання паперу. Наклеювання нарваних частин паперу на отриману форму. Сушіння моделі. Знімання моделі з основи. Наклеювання моделі на картон. Зрізання зайвого картону. Ґрунтування моделі. Фарбування моделі.	вчителя (викладання, заповнення, змазування, рвання, наклеювання, знімання, наклеювання, зрізання, ґрунтування, фарбування).	Формування діяльності на основі розвитку дрібної моторики в процесі виконання трудових дій. Розвиток умінь виконувати трудові операції за наочною опорою. Розвиток мислення на основі збагачення словника назвами, що позначають дії
		<u>3)Об'єкти виготовлення</u> «Кіт», «Ялинка», Снігуронька».	- <i>виготовляє</i> рельєфне пап'є-маше за зразком та допомогою вчителя.	Формування діяльності, сприймання та мислення на основі розвитку вміння аналізувати зразок виробу.
3	11	Модуль3. Внутрішнє пап'є-маше		
		Внутрішнє пап'є-маше <u>1) Техніко-технологічні відомості</u> Відомості про внутрішнє пап'є-маше Матеріали, інструменти їх призначення та властивості. Послідовність дій під час виконання роботи. Організація робочого місця і правила догляду за ним. Правила безпечної праці на робочому місці. Санітарно-гігієнічні вимоги.	Учень: - <i>має</i> уявлення про внутрішнє пап'є-маше; - <i>має</i> уявлення про матеріали, інструменти їх призначення та властивості; - <i>має</i> уявлення про послідовність дій під час виконання роботи; - <i>організовує</i> своє робоче місце та доглядає за ним; - <i>дотримується</i> правил безпечної праці, санітарно-гігієнічних вимог.	Формування діяльності на основі вміння організовувати робоче місце. Розвиток пам'яті на основі запам'ятовування послідовності дій. Збагачення словникового запасу назвами, що позначають послідовність дій під час виконання роботи. Формування особистісних якостей (організованість та охайність).
		<u>2) Трудові операції</u> Підбирання основи для виробу.		

		Обклеювання основи частинами рваного паперу. Знімання пап'є-маше з основи. Розрізування пап'є-маше на дві однакові частини. Склеювання обидві частини. Ґрунтування виробу. Фарбування виробу.	- виконує трудові операції за наслідуванням і допомогою вчителя;	Формування діяльності на основі розвитку дрібної моторики в процесі виконання трудових дій . Розвиток умінь виконувати трудові операції за наочною опорою. Розвиток мислення на основі збагачення словника назвами, що позначають дії
		<u>3)Об'єкти виготовлення</u> «Собака», «Папуга», «Рибка»	- виготовляє об'ємні вироби за зразком та допомогою вчителя.	Формування діяльності, сприймання та мислення на основі розвитку вміння аналізувати зразок виробу
4	8	Модуль 4. Об'ємне пап'є-маше		
		Об'ємне пап'є-маше <u>1) Техніко-технологічні відомості</u> Відомості про об'ємне пап'є-маше. Матеріали, інструменти їх призначення та властивості. Послідовність дій під час виконання роботи. Організація робочого місця і правила догляду за ним. Правила безпечної праці на робочому місці. Санітарно-гігієнічні вимоги.	Учень: - має уявлення про об'ємне пап'є-маше; - має уявлення про матеріали, інструменти їх призначення та властивості; - має уявлення про послідовність дій під час виконання роботи; - організовує своє робоче місце та доглядає за ним; - дотримується правил безпечної праці, санітарно-гігієнічних вимог.	Формування діяльності на основі вміння організовувати робоче місце. Розвиток пам'яті на основі запам'ятовування послідовності дії. Збагачення словникового запасу назвами, що позначають послідовність дій під час виконання роботи. Формування особистісних якостей (організованість та охайність).
		<u>2)Трудові операції</u> Підбір конусообразної ємкості. Перевертання конусообразної ємкості. Ліплення пластилінової кулі (голови). Змазування моделі вазеліном.	- виконує трудові операції за наслідуванням і допомогою вчителя;	Формування діяльності на основі розвитку дрібної моторики в процесі виконання трудових дій .

		Обклеювання конусообразної ємкості рваними частинами паперу. Знімання папє-маше з моделі. Ґрунтування, фарбування. Оздоблення.		Розвиток умінь виконувати трудові операції за наочною опорою. Розвиток мислення на основі збагачення словника назвами, що позначають дії.
		<u>3)Об'єкти виготовлення</u> Об'ємні казкові персонажі.	- <i>виготовляє</i> об'ємні персонажі за зразком та допомогою вчителя.	Формування діяльності, сприймання та мислення на основі розвитку вміння аналізувати зразок виробу

Орієнтовні навчальні досягнення учнів на кінець навчального року:

- розуміти інструкцію щодо дотримання послідовності виготовлення виробу;
- орієнтуватися на основі для роботи;
- використовувати у роботі різні види матеріалів;
- виготовляти вироби з допомогою вчителя;
- мати навички самообслуговування.